

Temat: JAN KARSKI – PRÓBA ODTWORZENIA BIOGRAFII.

Cele lekcji:

- zapoznanie uczniów z kolejnymi etapami życia Jana Karskiego;
- kształcenie umiejętności zdobywania informacji ze źródeł historycznych, zadawania pytań badawczych, krytyki źródeł;
- kształcenie umiejętności układania zdarzeń w porządku chronologicznym;
- kształcenie umiejętności tworzenia biogramu;
- kształcenie umiejętności konstruowania opowieści biograficznej i odnoszenia losów jednostki do kontekstu historii Polski oraz historii powszechnej;
- kształcenie umiejętności pisania rozprawki.
- taka forma lekcji stwarza możliwość lepszego zrozumienia bohatera, jego motywacji i przeżyć; pozwala zrozumieć powody, dla których opisywana osoba jest wzorem i autorytetem dla innych.

Metody pracy:

Podział klasy na grupy. Każda z grup pracuje na wybranym fragmencie pakietu.

Pomoce dydaktyczne:

- materiały źródłowe z pakietu;
- wybór zdjęć przedstawiających Karskiego w różnych momentach życia;
- mapy historyczne świata z okresu II wojny światowej i okresu powojennego.

Przebieg zajęć:

Kilkudzaniowe przedstawienie osoby Jana Karskiego w kontekście historycznym (przypomnienie najważniejszych wydarzeń na temat II RP i wojny oraz okupacji niemieckiej w Polsce).

Podział uczniów na grupy:

- A. Grupa I - Dzieciństwo i lata przedwojenne (wywiad Macieja Wierzyńskiego z Janem Karskim)

B. Grupa II – Wybuch wojny i Okupacja niemiecka.

C) Grupa III – Polskie Państwo Podziemne

D) Grupa IV – Misja

E) Grupa V – Życie powojenne

Każda grupa (na podstawie pytań pomocniczych) ma zadanie zapoznania się z dokumentami dotyczącymi pewnego okresu w życiu Jana Karskiego.

Spisanie faktów z życia Karskiego w porządku chronologicznym i dobranie zdjęć.

Po zakończeniu prac wstępnych każda grupa prezentuje i zapisuje swoje ustalenia na forum klasy najlepiej w formie osi chronologicznej.

Po sporządzeniu osi uczniowie wraz z nauczycielem zastanawiają się nad ciągłością narracji i próbują odnaleźć brakujące informacje w materiałach pomocniczych pakietu lub książkach czy Internecie.

Podsumowanie –

- a. Napisanie biogramu Jana Karskiego; praca dla uczniów gimnazjum z przedmiotu historia.
- b. Napisanie rozprawki na temat: Czy Jan Karski może być wzorem dla współczesnej młodzieży i jeśli tak to dlaczego? Praca dla uczniów gimnazjum i liceum z przedmiotu język polski lub WOS czy wychowanie obywatelskie.
- c. Napisanie szkicu biografii (lub biografii) Jana Karskiego; praca dla uczniów liceum jako realizacja projektu interdyscyplinarnego poprzedzona informacją od nauczyciela na temat wymogów konstrukcyjnych biografii.

Przykładowy katalog pytań pomocniczych dla poszczególnych grup:

A. Grupa I Dzieciństwo i lata przedwojenne:

- W jakim mieście urodził się i wychował bohater?
- Co możesz powiedzieć o jego rodzinie i kolegach?
- Gdzie i w jaki kierunku się kształcił?
- Czy możemy coś powiedzieć o jego sposobie myślenia i stosunku do Polski i świata?

B. Grupa II – Wybuch wojny i Okupacja niemiecka.

- Gdzie i w jakiej formacji służył Jan Karski we wrześniu 1939 r.? Z kim walczył?
- Co się z nim stało po kapitulacji?
- W jaki sposób znalazł się pod okupacją niemiecką?
- W jakich warunkach żył i co robił?

C. Grupa III – Polskie Państwo Podziemne

- Dlaczego posługiwał się dwoma nazwiskami?
- Co robił w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego?
- Jakie niebezpieczeństwa mu groziły i jak z tego wybrnął?

D. Grupa IV – Misja

- Jakie zadanie i od kogo otrzymał Jan Karski latem 1942 r.?
- W jaki sposób przygotowywał się do jego wykonania?
- Jakie niebezpieczeństwo mu groziło w związku z podejmowanym zadaniem?
- Kogo i w jakim celu odwiedził w Londynie i Waszyngtonie?
- Czy jego misja zakończyła się sukcesem?

Materiał dodatkowy dla grupy IV:

„Po przeczytaniu mojego wstępnego raportu postanowił mnie przyjąć premier rządu, generał Władysław Sikorski. Darzyłem go wielkim szacunkiem, podobnie jak moi rodacy w kraju. [...] Rozmawialiśmy długo. Generał interesował się poglądami przywódców Podziemia na temat przyszłego kształtu Polski. Powiedziałem mu, że wspólna cechą dążeń tych ludzi jest stworzenie państwa opartego na niewzruszonych zasadach demokracji, zapewniającemu wolność i sprawiedliwość każdemu jego mieszkańcowi. Nie ukrywałem, że Polacy w kraju wiążą z jego osobą ogromne nadzieje i postrzegają go jako naturalnego przywódcę wolnej Polski. Są gotowi do ofiar i wyrzeczeń dla osiągnięcia ostatecznego celu, jakim jest wyzwolenie kraju. [...]

Kiedy wychodziłem, generał powiedział:

- Młody człowieku, ciężko napracowałeś się na tej wojnie. Zostałeś odznaczony krzyżem Virtuti Militari. Dekoracja odbędzie się pojutrze. [...] (J. Karski, *Tajne państwo*, Warszawa 2004, s. 284-285).

E) Grupa V – Życie powojenne

- Dlaczego Jan Karski nie wrócił do Polski?
- Czym zajmował się podczas pobytu w Waszyngtonie w 1944 r.?
- Co robił po zakończeniu wojny?
- Czy miał rodzinę?

F. Pytanie do wszystkich grup:

- Skąd czerpiemy większość informacji na temat życia i działalności Jana Karskiego?
- Jakże w związku z tym czyhają na badacza pułapki i niebezpieczeństwa?